

FEIZ MA BREIZ

kannad miziek ar Vretoned

MAE-MEZEVEN 1939

FEIZ HA BREIZ Renet gant an Ao. Perrot

KOUMANANCHOU DIOUZ AR BLOAZ :

Breiz : 15 lur. — Frans ha broiou stag outi : 18 lur.

Evid ar re a zo e c'havez bro : 20 lur.

Koumanantchou a enor : 20 lur

Kasit ho koumanantchou, ure chek-post da : M. L'ADMINISTRATEUR DE « FEIZ HA BREIZ », SCRIGNAC, (1er ministere), C. C. 21.802 - Rennes.

Ar re a gemer 5 *Feiz ha Breiz* er miz, da nebeuta, o devez *Feiz ha Breiz* edoug ar bloaz evit 12 lur ar pezh.

Lenn ha studia :

LA LANGUE BRETONNE en 40 leçons, gant F. VALLÉE (Prudhomme, Sant-Brieg)	15 fr.
GERIADURIG BREZONEK GALLEK, gant ERNAULT (Prudhomme)	18 fr.
GRAND DICTIONNAIRE FRANÇAIS-BRETON, gant VALLÉE (Imprimerie Commerciale, Roazon)...	75 fr.
LES MOTS FRANÇAIS ET BRETONS CLASSÉS D'APRÈS LE SENS, gant VALLÉE (levr I)	10 fr.
JAFRENNOU, Ti (An Oaled), Kerhaez (levr II)....	12 fr.
NOTENNOU DIWAR-BENN AR GELTELD (e ti VALLÉE, 37, rue St-Benoît, St-Brieg) hep gériadur Pep levrenn gant gériadur	3 fr.
SKELTA SEGOBRANI (e ti VALLÉE), pep levrenn.....	8 fr.

MOULEREZ KREISKER

a ra labour marc'had mat ha kaer

Moula a reomp labouriou a bep seurt :

Talbennou liziri — Kartennou — Leorioù —

Kelaouennou — Skritellou, hag all...

46, ru Cadiou, Kastell-Paol

75^{vet} BLOAVEZ. Nnn 56.

Mae-Mezeven 1939.

FEIZ HA BREIZ

GWELOMP C'HOAZ

Daoust d'an holl digareziou mat am oa d'en em dena, evit atao, er miz eus *Feiz ha Breiz*, — evit gellout kaout eun tamm amzer da labourat war dachennou all talvoudek bras evit ar vro, — e choman ennan c'hoaz, dre ma 'z eus bet eleiz a lennerien ouz va fedi da chom ha dreist-holl dre ma teurvezer rei d'in da anaout em bezo hiviziken muioc'h a harp eget n'am eus bet betekhen ; muioc'h a harp d'her skriva ha muioc'h a harp d'her skigna.

An Aotrou Duparc hag en deus roet abaoe m'ema eskob e Kemper testeniou splann eus e youl da welet spe-red Breiz o vleunia, dre holl en e gaer, en deus dibabet c'houec'h person-kanton, unan e pep rann, eus e eskopti, evit harpa a-zevri, hiviziken, *Feiz ha Breiz* hag ar *Bleun-Brug*, ar Brezoneg er Skol hag Istor Breiz er Skol.

Dizrei a raimp c'hoaz war an nevezenti-se kerkent ha ma vezo peurrenket da vat e c'houec'h rann an Eskopti

*

**

Eur pec'hed marvel e vije bet evit Breiz lezel he yez da vont da goll, eur yez hag he deus treuzet kement all a gantvejou hag a vroioù, a zo bet komzet gant kement all a zent ha n'eus nemeti, e gwir, diouz doare Breiziz.

Nag a zanvez skrivagnerien a zo bet oc'h ober o zreuz war hor meziou, bet roet d'ezo sperejou eus ar gaera, gant an Aotrou Doue ha n'eus chomet war o lerc'h, netra, dre ma n'eus ket bet desket d'ezo biskoaz komz, lenn ha skriva, evel m'eo dleet, yez hep par o zud koz?

Nak a bet Calloc'h a vevas e Leon, Treger ha Kerne, kouls hag e Gwened, hag a zo maro hep beza gellet skriva war baper al leoriou kaer a oa moulet e goueled o spered?

Komzet o divije bet d'ar bed a-bez, e brezoneg, hag ar bed a-bez en divije kavet e c'honidigez hag e leve-
nez ouz o c'hlevet.

Siouaz ! n'int ket bet laket etro d'hen ober. Pebez koll evit ar bed holl !

Mall eo eta e teufe Breiziz da zigeri o daoulagad ; o yez a zo eun tenzor ; ret eo e lakaat da dalvezout.

Arabad da Vreizad bihan ebet ken sevel hep ma vefe desket d'ezan, da genta unan, yez e dud koz.

N'eus nemet ar mammou diwarlerc'h o teski galleg d'o bugale a-raok ma ouezont mat ar brezoneg.

Ar brezoneg da genta ha yezou all warlerc'h kement ha ma keroc'h : ar brezoneg eo ar garreg e c'heller diazeza warni palez kaer an Deskadurez.

Hep dale, a-bouez en em glevet mat, evit kas hor goulennoù da benn, e vezo digoret doriou an holl skoliou d'ar brezoneg.

Eun dra eo hag a oa dleet beza bet gret pevar c'hant vloaz a zo, rak ar Frans a zo pinvidik a-walc'h evit kaout ken alies a yez broadel hag a ouenn-dud dishenvel a zo o veva enni.

Da c'hortoz an dervez kaer-se, ma vezo anavezet pelloc'h holl gwiriou hor yez, komzomp, lennomp, kanomp ha skrivomp brezoneg, e pep lec'h, muia ma c'hellomp ha deskomp brezoneg d'ar re a zo en dro d'comp ha n'her gouezont ket.

Heuliomp skouer an Indez ; eno, eme Roparz Hemon, e *Gwalarn* mezeven 1939, « pep den a zibab unan, unan hepken, e mesk e vignoned hag a zesk d'ezan lenn ha skriva... pep diskibl kerkent da desket gantan eun draig bennak a zeu da veza kelenner d'ez dro. »

« *Unan da zeski da Unan* », eur c'haer a c'her-stur « eo hennez ! »

Petra vir ouzomp da ober ar pez a raer en Indez ?

Takadou a zo, aman hag a-hont, zoken e Breiz-Izel, ma n'eo ket eur vez, hag ez eo trec'het ar brezoneg enno gant ar galleg, met perak ne vefe ket savet a sko-

liou enno da zeski brezoneg, da gana brezoneg, da c'hoari brezoneg ?

E Kembre, ar skoliou-sul o deus saveteet ar yez ; petra vir ouzomp da gaout skoliou sul e pep parrez ? e parrezioù kêr kouls hag er parrezioù war ar mêz.

Perak n'eus ket bet stourmet betek hen ouz an dizurz ma skoe warnan an A. Duparc pa lavare e Folgoad, e Bleun-Brug 1928 :

Quand j'entends dire maintenant que le breton fléchit dans certaines paroisses, que ses familles ne s'en servent plus parfois pour lire la vie des Saints et l'Evangile du soir, qu'elles exigent trop souvent la substitution du catéchisme français au catéchisme breton, que l'enseignement public pousse délibérément nos enfants dans cette voie, j'en souffre comme évêque breton, et je m'unis à mes prêtres, à nos maîtres, à nos maîtresses catholiques, pour réagir contre un tel désordre, et je rappelle à tous ce que je disais un jour devant une assemblée savante :

« C'est la langue qui révèle l'âme d'un peuple, qui garde sa personnalité, qui protège sa liberté, qui entretient son patriotisme, qui unit fraternellement les cœurs de ses enfants, qui enrichit son patrimoine intellectuel, qui traduit bien tout ce qu'il a de plus intime, ses convictions religieuses et ses affections de famille. Quant à la langue a de tels titres de noblesse, et qu'elle possède des poèmes comme ceux du Barzaz Breiz, des chants populaires comme ceux des « quatre cantons » de Bretagne, et des œuvres religieuses, historiques, poétiques, dramatiques, comme celles qu'admirent aujourd'hui les juges les plus autorisés, elle devrait pouvoir entrer, la tête haute, dans tous les établissements scolaires. Elle y apporterait sa note d'équilibre et de vigueur, et ne nuirait en rien à la culture grecque et latine, car son style et sa pensée n'ont rien de nuageux, et la mélancolie qui parfois la caractérise n'a pas moins de charme pénétrant que celle d'Homère et de Virgile. » (1)

(1) Messe du Cinquantenaire de la « Société Archéologique du Finistère ».

Ar pezh a lavare an Aotrou Duparc, d'ar 6 a viz gwen-golo 1928, diwar benn Feiz, Breiz, he yez hag he Istor, a lavar atao gant kement a nerz ha biskoaz.

Ma n'hon eus ket stourmet betek hen ouz an dizurz a venn goueledi hor bro, evel m'oa dleet hon divije graet, petra vir ouzomp da stourm breman?

Kals amzer ha kals tachenn hon eus kollet; n'eo ket re ziwezat c'hoaz, koulskoude!

Keit ha ma ne vezo ket digoret doriou holl skoliou Breiz d'ar brezoneg, arabad d'eur Breiad, en deus eur berad gwad breizat dindan e ivinou, ehana da stourm.

Stourmomp, ha war bedennou Sent Breiz, Doue a roio d'eomp an trec'h; eun den a c'hell rei e zilez, met eur bobl ne dle ket hen ober.

Y. V. PERROT.

BLEUN BRUG KEMPER

2, 3, 4 ha 5 a viz GWENGOLO.

Gouelioù BLEUN-BRUG ar bloaz-man a vezo gouelioù kantvet bloaz ar *Barzaz Breiz*; gant al leor-se eo en deus an Aotrou Kervarker troet sellou an dud desket war ar brezoneg.

Seul-vui a harp a gavimp ha seul-vui e vezo kaer gouelioù Kemper ha setu perak e pedomp holl vignoned ar Bleun-Brug da gas o skodenn vloaveziek, da lavaret eo io lur, da nebeuta, da denzorer ar Bleun-Brug, an Aotrou JULUAN NEDELLEC, Ker-Arvor, PLOUGASNOU, C. C. 1684.57-Paris.

En dizro e kasimp d'ezo, bep tri miz, KANNAD AR BLEUN-BRUG, da vihana, ma c'hellomp dont a-benn da voda 500 ezel en hor c'hevredigez a-raok miz eost a zeu.

Skeudenn gaer golo ar FEIZ HA BREIZ-man treset gant an arzour dournet dreist XAVIER DE LANGLAIS, a zo tennet eus al leor:

SAINT YVES

par M. Th. LE MOIGNE-KLIPFFEL
Embannet gant PRUD'HOMME, St-Brieg.
20 REAL, ar pes.

an tantez

Echuet gantan tomma ar parkadou gwiniz hag ar foennou, an heol a zo o paouez mont da guzat.

Pell hag hir, e lagad rus ha skedus en deus lugernet dreist an dorgenn, hag, en eun taol, eo kouezet e trekein, evel ma vije aet war e benn er mor.

War e lerc'h e chom c'hoaz en oabl roudennou moug tenval, a vezo buan dispennet gant an ezennig avel.

Nebeut a nebeut dre ma tiskenn ar pardaez, ha freskadurez an noz, an traou a chench liou; an douar, bet skarnilet gant an heol bero, a-hed an deiz, a gemer a-darre buhez hag a zedera tamm ha tamm.

Er parkeier, ha war an henchou, pep trouz a detu da devel, an eil goude egile, betek ar grillhed o unan o deus lezet o c'hanaouenn... Er foenneier avat ar rani-ged a zo dirollet, ha lakaat a reont da dregerni holl e-kleioù an draonienn...

Met setu youc'hadennou skiltrus, mouezioù bugale oc'h en em respont eus an eil tiegez d'egile. Petra zo a nevez ganto, 'ta en arbadaez-man, p'o deus doare da veza kel laouen?

Emaomp e derc'hent gouel Yann, hag e kroaz-hent ar C'hastel koz e tle beza graet bremaik an tantez.

An tantez! Abaoe meur a zervez 'zo ar baotred vihan ne zonzont ha ne gomzont nemet anezan. Pell a-raok an noz o deus digaset o choukad keuneut d'ar c'hroaz-hent...

Hag e lavaront e pelec'h 'ta chom an dud vras?... E derc'hent ar gouel ez eus bet c'hoant kas al labourioù da benn, hag evelse ar re man n'emaint ket a-bred o tistaga diouz koan.

En oabl digoc'henn breman ar stered a lintr, hini goude hini, evel goulou bihan war elum.

Dem tenval eo, poent vras eta evit ober an tantez.

Selaouit ar marvailhou, ar c'hoarzedennou, ar bomou kan a zav, a bep tu, eus ar streajou doun a zigas d'ar c'hroaz-hent.

Eman an dud o tont !

Difoupa a reont, gwazed ha merc'hed, pep hini gantan e samm keuneut.

Mevel bras ar Ger izela a zoug teir hordenn spern teo e beg eur forc'h. Hen eo a zo boaz da renka ar bern.

Eur mestr eo evit hen ober. Tantez kroaz-hent ar C'hastel koz eo a vez atao gwelet a bella.

Ar vugale a deu o mouez da veza uheloc'h uhela ; en em zifreta a reont, tu ha tu, ha ne badont mui gant ar mall da welout enaoui an tan.

Eur filhor d'an Aotrou Sant Yann, ozac'h ar Ger-Veur, eo a zalc'h'a bell 'zo ar garg-se, ne rofe da zen all, nag evit arc'hant, nag evit aour.

Sellit outan o lemmel e voned, oc'h ober sin ar groaz.

Goude teir zro en-dro d'ar bern-ze, savet ken uhel hag eun tour, lorc'h holl dud ar c'harter, e tenn eun torchad kolo eus e vruched. E berr amzer, moked teo a bign etrezek an nenv, ha flammennou tan, epad ma klever ar c'heuneut o strakal..

Ar bern keuneut n'eo mui nemet eur bern tan, eur bern tan beo, a lamm hag a zilamm, e korvigellou laouen, a daol sklerijenn ha tommder en-dro d'ezan, evel eur forn c'horet.

Pa vezo habaskaet, bremaik, ar gwazed a dostaio evit lakaat eun tamm tan war o butun, ar merc'hed evit tomma louzaouenn Sant Yann, ha frota ganti o daoulagad.

Ar vugale a ya hag a zeu, a dro hag a zizro en-dro d'an tantez, gortoz a reont ma vezo izel a-walc'h an tan evit lammet dreist endra c'hellint..

Hag o sellout ouz an tantez-se pep hini en deus ankounac'haet e skuider, hag a gav berr e amzer, o varvailhat :

« nebeut a nebeut

ez a e ludu ar bern keuneud »

eman ar c'hiz da lavaret.

Setu ar pezh a c'hoarvez ive gant tantez ar C'hastel koz.

Heman ivez a vihana hag a izela beb eun tammig.

Eur pennadig e chomo eun toulladig glaou-beo a lugerno c'hoaz e tenvalijenn an noz.

En-dro d'ezo, hag araok ma vezint aet e ludu, a vezo gwerzet bremaik d'ar prener brokusa, eo e lavarer breman ar grasou war an daoulin, hag e c'houlenner bennoz an Aotrou Sant Yann war holl diegeziou ar c'harter. Pedenn verr met pedenn c'houek, hag a bign war eun d'ar nenv, dre ma 'z'eo graet gant eur c'harteriad tud unanet, gant an hevelep feiz, hag an hevelep karantez evit Doue..

Ha setu aze penaos e kendalc'her c'hoaz e Breiz Izel da heuil gizioù santel an tadou koz, gizioù dispar, ha gwella pezh ma reont, eo maga, eo ledanaat ar peoc'h hag al levenez e kalonou tud an hevelep kornig douar o deus ezomm bepred d'en em skora ha d'en em garet.

L. B.

MOUEZ AR WAZENN

An holl draou war an douar
'Gomz da galon an den ;
Mez n'eus netra helavar
Evel mouez ar wazenn

Evesait mad ouz he dour
Pa red war ar grouan,
Splan evel eur mellezour,
Dre eun aroudenn voan.

Gwelit nag hi ' zo kaër,
Pa red dreuz ar flourenn,
Kam-digamm evel eun aër
Kuzet el letounenn

Dre ma kerz e skuilh buhez,
Hag ar bokedigou
Dirazi, gant karantez
'Zigor o c'halonou.

Gwech e klemm hag ec'h hirvoud
Evel eun den er boan,
Gwech e kan hag ec'h hiboud
'Tre diou renked brouan.

An evnig diwar ar skour
P'her c'hlev a zo laouen,
Ha gant eur vouezik flour
'Respount d'he c'hanaouen.

Allaz ! war an douar-ma
Ar blijadur zo berr,
Pa vez an oabl ar c'haera
E c'holo an amzer.

Red eo kuitat ar foënneg
Ha mont er ravent gouez ;
Dre ma tosta al lanneg
Eo klemmusoc'h he mouez.

C'hoant ober eur reposvan
He deuz er foënneg c'hlaz
Mez kerzet raok hep ehan
Etrezek ar mor braz.

Kenavo d'an eurusted
Ha d'ar bokedou aour,
« Ne c'hellin mui ho kwelet, »
Eme ar wazenn baour.

Hag e ravent al lanneg
Eo kouezet var he fenn,
Kreiz ar spern hag ar c'herreg,
En eun hent rust ha tenn.

Kentoc'h ' voa eun dudi
He gwelet er yeot flour,
O troidellat, o c'hoari
Lusket gant trouz he dour.

Brema e ruih a lammou
Euz eur garreg d'eben,
Ne laosk mui nemet klemmou,
Klemmou leun a anken.

Dindan gwrizioù koz ar gwez
En em zil he dour louz,
A dreuz ar spern hag an drez
E red en eur c'hourdrouz.

Setu brema dirazi
An hent a zo digor,
Hen heuilh a ray difazi
Betek islunk ar mor.

Setu doare trist an den ;
Hirio ema er joa,
Warc'hoaz chench e blanden,
Warc'hoaz ' ranko lenva.

E vuhez a red hep paouez
Etrezek ar maro.
Gwech an hent a zo kompez,
Gwech eo rust ha garo.

BLEIZ NEVET.

AL LORGNEZ

Al lorgnez a zo eur c'hleñved heugus ha spontus. Gantañ ar c'hroc'hen a zeu da drouskenna ha da goueza a dammou ; ar c'horf a zeu da vreina ez-veo ha da zougenn gouliou doñjerus ha flerius a grign ar c'hig betek an askorn.

Ar c'hleñved skrijus-se, ganet e bro ar sav-heol, — en Aviel ez eus ano anezañ alies — a zeuas e Breiz war-dro an daouzekvet kantved, dreist holl da heul ar Groazourien a gemeras perz e brezel ar Groaz en douar santel.

Kalz reuz a reas, n'eo ket hepken dre amañ, met en Europ a-bez pa gavomp skignet drezi, en triouechvet kantved betek ugent-mil lordi. (ospitaliou evit an dud-lor). Santez Mari Madalen oa patronez an dud-lor.

Hirio, a drugare Doue, al lorgnez a zo trec'het ; n'eus nemet eun den-lor bennak ken aman hag a-hont e Breiz-Izel, met, kavet e vezont stank c'hoaz en enezenou an Okeania hag e meur a lec'h all er-maez eus an Europ. An Tad Damien, misioner holl-vrudet an dud-lor, en deus kavet e varo oc'h entent ouz ar re-man, n'eus ket c'hoaz pell.

Ar paour kaez tud-se, taget gant al lorgnez, a oa anavezet e Breiz dindan an ano a « GAKOUZED », hag o veza ma 'z oa spegus kenañ o c'hleñved e rankent mont da veva en eul lordi, pe en eur geriadenn, o unan, pell diouz an dud all, ha difenn d'ezo da guitaat al lec'h-se. Eno e kavent beleien d'o c'helenn war ar Relijion, da rei d'ezo o sakramañchou, da oferenna en eun iliz pe chapel savet evito, ha pa varvent, d'o douara gant pe-brig a glaske gousket, en aner avat.

dennou an Iliz en eur vered d'ezo o-unan. Ahtendall, e raent o zreuz o-unan, hep sikour den, gant ar pezh a c'hounezent : Labourat a raentwar ar c'hoad ha war ar c'hanab kerdin ganto. Difen o doa da ober micherious all.

Kerkent ha ma kroge ar c'hleñved-se en unan bennak, ez aed e prosesion betek e di, evel ma vije bet maro.

Eur beleg, gantañ e sourpliz hag e stol, a lavare d'ezañ neuze eun nebeut komzou frealzus ha kennerzus da zougenn e groaz betek penn. Goude e veze lammet digantañ e zilhad ha gwisket d'ezañ eur rokedenn-zu, ha goude beza strinket warnañ dour benniget, an holl a yae d'e heul d'an iliz en eur gana an « De profundis » ha salmou ar binijenn. A-wechou zoken, e veze douget ar c'hlañvour war eur c'hraz goloet gant eur pallenn du.

En iliz e kañv, ar beleg gwisket e du a gane oferenn ar re-varo dirak ar c'hakouz daoulinet e-harz an aoter, goloet e benn gant lien du pe gourvezet war ar varv-skaon, evel eun den maro, gant gouleier tro-war-dro d'ezañ.

Goude an oferenn, ar beleg a strinke adarre dour benniget warnañ, ha goude beza kanet al « Libera » e veze ambrouget d'al lordi e-lec'h ma tlié chom betek e varo.

Roet e veze d'ezañ da vont kuit, eur gouriz ler, eur varilhig, eur vazig bezo, eur picher da c'houlenn aluzen hag eur c'hloc'hig da sini dre ma 'z aje. Penn-da-benn an hent e veze kanet adarre pedennou ar re-varo ha litanioù ar Sent.

E meur a lec'h zoken, e tremened arak dre ar vered, hag eno ar c'hakouz a zibabe lec'h e vez a-benn ma varve, hag ar beleg a daole douar warnañ betek teir gwech.

Digouezet dira treuzou al lordi, ar beleg a rae d'ezañ eun tammig prezegenn dirak ar bobl, a roe ali d'ezañ da c'houzañv gant pasianted, her frealze a-nevez, a c'houlenne digantañ beza goloet atao e benn gant e vantell zu ha dougenn e groaz ruz war e skoaz bep tro ma 'z aje er-maez ; chom hep mont en ilizou, en tiez, en ostalerioù ; na mont na d'ar vilin na d'an ti-fourn ; arabat gwalc'hi, nag e zouarn nag e zilhad nag er feunteunioù nag en dour-red ; na mont na d'ar gouelioù na d'ar pardonioù na da vodadeg ebet ; diouall da ste-

ki ouz bevañs ebet er marc'hajou, met gant e vazig hepken hag hep komz ; diouall da gomz ouz den ebet nemet dindan an avel e ve, na pourmen d'an arbadaez dre an henchou doun, ha diouall da floura ar vugale na da ginnig netra ebet d'ezo ; na da zibri na da eva gant den ebet nemet gant tud-lor e vije.

Na pegen skrijus an difennou-se evitañ. Na pebez merzerenti e vuhez.

Evit echui, ar beleg a daole d'ezañ eur balad douar war e dreid hag her bennige en Ano an Tad, ar Mab hag ar Spered-Glan. An holl neuze a yae kuit.

Ma teue ar C'hakouz da zimezi, ha ma veze ganet d'ezañ bugale, ne vezent ket badezet en iliz war ar maenfont hag an dour a serviche d'o badezi a veze taolet kuit evel dour louz.

Ar pezh a rae d'o buhez beza treñkoc'h eo an disme-gañs an dispriz a zouge ar bed holl evito. An dud a dec'he diouto evel ma tec'her diouz eul loen kriz ha divalo ; ar chas a veze lakaet war o-lerc'h ; e-lec'h kaout truez ne gavent dre-holl nemet krizder ha teoda-dou o gloaze gwasoc'h eget o c'hleñved.

A drugare Doue, o deus kavet bepred war o hent, ar Relijon gristen, karantezus evel eur vamm vat, a ra dre he c'helennadurez santel, d'ar velkoni dont da veza roz, d'ar c'houervoni dont da veza mel, dre ma tesk n'eo ar vuhez-mañ nemet eun tremen, eun harlu, eur gortoz, ez omp dre ar boan heñveloc'h ouz an hini a zo bet kroaz-staget evidomp, hag e vezo seul gae-roc'h, seul skedusoc'h hor c'hurunenn, er Baradoz, m'hon devo gouzañvet er bed-mañ dre garantez evit an hini en deus skuilhlet e wad holl evit hon dasprena.

Pa c'houzoc'h bremañ petra eo eur c'hakouz, lennit amañ warlerc'h buhez santel ha doanius kenañ eur garkouzez skrivet ganti, he-unan evit brasa mad ar re boaniet, ha goude, lavarit d'in, ha gouest eo eun den er bed-mañ da c'houzañv muioc'h a reuziou ha gant muioc'h a garantez.

Envoriou eur Gakouzez

Kentskrid

Pa 'z is da gas an Aotrou Doue d'ar baour kaez kakouzez vihan, o chom en eur c'hoz lochenn, ar vaouez koz a rae war he zro a zaoulinas da adori Hor Zalver.

Ar gakouzez, b tenna eun huanad tener kenañ, a valbouzas eur ger bennak evelhen :

« Trugarez, va Jezuz ! A belec'h e teu d'in an eurvad-mañ ? »

Echu ganin he noui, hag erbedet he ene ouz Doue, ar paour kèz plac'h a roas d'in da c'houzout e felle ganti komz ouzin.

— Lavarit d'in Tad, c'houi n'eo ket-ta, n'oc'h ket eus urz Tadou Doñ Bosko ?

— Nann, va merc'h, n'em eus ket an enor-se. Me 'zo eur beleg eus eun eskopti pell ac'han. Deuet oun da « Agua de Dios » (1) da welout eur mignon klañv ; hag o veza ma n'helle ket an Tad aluzenner, dont d'an eur-mañ, ez oun en em ginniget da gemer e lec'h. Ha talvoudus e c'hallfen beza d'it en eun doare bennak ?

— Va Zad, emezi, laouen oun o c'houlenn kuzul diganeoc'h. Amañ em eus paperennou, skrivet warno ganin trivliadou va ene. Nebeut a dalvoudegez lennegel o deus ; kredi a ran avat int gouest d'ober vad. Diegi am eus o rei va mouez da glevout d'ar bed ; c'hoantaat a ran beza sebeliet ano hag all, ha goulskoude ne gredan ket devi va faperennou. A-hend-all, enno e ran meuleudi mibien Don Bosko, hag em eus aoun na c'hoantafent ket embann diskleriadurioù a rafe poan marteze d'o izelegez.

— Kompren a ran mat va merc'h. Sklêr eo ar respont : Ret eo d'it lezel ar skridou-se gant da nesa hag eus va daouarn ez aint etre daouarn ar re zo melkoniet hag a c'houzañv. Ar re a c'houzañv hag a ouel

(1) *Lordi pe ospital eus ar C'holumbia, en Amerik-I-sela, ennan tud-lor. Agua de Dios : Dour Doue.*

a gavo enno, hep douetañs diboañ ha frealz

— Mat, neuze, setu, va Zad ; grit gant al linenou-mañ ar pez a garot. Mar kav d'eoc'h n'int ket din da veza lennet, devit-i, me hoc'h asped. Ha roit d'in ho pennoz diweza. »

Hag e tennas neuze eus a zindan he c'hoz plueg-penn follennou paper melenet.

A-barz o fiziout ennoun, e pokas d'ezo gant eur garantez virvidik hag e lavaras :

« Va Doue, grit d'am skridou dougenn ar frouez a ouzoc'h : mennout a ran ober vad d'am breudeur lor ha mar deo posubl, d'ar re holl a c'houzañv... »

**

Diw eur goude e sone ar glas. Evit Dolores, ar garkouez eo e sone ; Dolores, an hini a veze gwelet o tistrei diouz an daol santel en eur ouela ; an hini ne lezas morse eur glemmaden e-kreiz he foaniou garo hag a yoa prest dalc'hmat da weladenni ha da frealzi an dud reuzeudika.

Hag ar paperennou ? O ! ar paperennou-se ! Evel ma vent relegou eur santez, o dalc'han ganin ; me ivez, skuilhet am eus daelou puilh war ar paperennou melen-se, skrivet gant dorn eur verzerez o krena gant an derzien ha diwanet en eur galon brevet gant ar boan.

Lennit-i ivez hoc'h unan.

Ha poaniet oc'h ? En em galonekait o soñjal e skoueriou an hini he deus gouzanvet evelloc'h ha mar-teze zoken muioc'h egedoc'h.

Ha c'houi a zo eurus ? Troit ho taoulagad warzu rouantelez ar glac'har, hag hir-sellit eno ouz madelez Doue e-keñver ar re re a c'houzañv...

Adorit mister ar Groaz ;

Ho pet truez ouz an dud reuzeudik ;

Choantait beza heñvel ouz ar re c'houzanv evel kristenien virvidik.

Ha bezit nec'het, nec'het gant hoc'h eurusted... Ha bez e vo hi a-du gant youl Doue ? Pe gentoc'h, daoust ha din e vezoc'h da veza heñvel ouz Jezuz stag ouz ar groaz, o ren eur vuhez ken laosk, o kaout kement a heug ouz ar boan ?

I

-- « Va Zad, petra fell d'eoc'h lavarout ? »

Ar paperennou a zoug an talbenn-mañ : « Eñvoriou eur garkouez » ha setu amañ petra ' lennomp enno.

N'eo ket Dolores eo va ano, met Noema.

Ganet oun er bloaz 1870 en eur gêr vras eus ar « C'holumbi » en Amerik-Izela. D'am daouzek vloaz, va zad am lakaas en eur skolaj e « Medellin » e lec'h ma c'homis betek va seitek vloaz ; peurechu ganin va c'he-lenidigez, va zad am rentas d'am mamm.

Daou vloaz a oa a-vec'h tremenet ; eun dervez, merkou nec'hus a en em ziskouezas war va daouarn hag war va dremm ; eur sepladurez iskis deuet warnoun, heuliet alies gant terziennou, e voe galvet medisin « Cartago ».

Hemañ, hervez am eus klevet diwezatic'h, a lavaras d'am zad gant kalz a evez, ez edo krog ennoun, war e veno, ar c'hleñved-lor ; da vihana, ma n'ez a ket kuit ar merkou iskis-se gant al louzou a roe hag ar c'henchêr, e vije ret senti ouz ar pez a c'hourc'hemenne al lezenn war-se.

Va zad, ankeniet kenañ, hep gouzout d'eomp, a lakeas en e soñj, ober ar pez a c'hallje evit argas ar c'hleñved-se, mar doa da vihana, evel ma sonje d'ezañ kleñved Sant Lazar.

E gwirionez, va zad a reas d'eomp mont da chom da Draoñenn ar « C'hanka » war zigarez ober eun taol-marc'had er c'horn-bro-se.

Evelato, ne lavaras grik ebet eus ar c'hleñved, na

Goulskoude, ar c'hleñved, e lec'h mont war e giz, d'in na d'am mamm, na da hini ebeteus va seiz breur, a wasae ; ar gwall-verkou a yeas kuit, met va divrec'h tanet, bizied va zreid ha va daouarn deuet da gropa, da griza, va abrantou o koueza an eil warlec'h eben, a verke anat, edo warnoun ar c'hleñved euzus. Koulskoude ne ris van ebet o welout kement-se.

Mistri al lezenn, kemennet gant ar vedisined, a c'hourc'hemennas d'am zad va derc'hel en eul lec'h distro ; va zad, an nerz-kalon o vankout d'ezañ, a gargas hor Person, den a boell, hag a zoujañs Doue, da lavarout d'eomp ar wirionez spontus.

N'ouzoun dare penaos e sklerijennas va mamm ; me avat a zalc'h koun eus ar c'homzou diweza a lavaras d'in

Goude beza komzet ganin eus poaniou hag ankeniou Kalon Hor Zalver, hag eus talvoudegez ar boan diwas-ket a galon vat, e kendalc'has :

« Ha gouzout a rez en deus Jezuz ezom tud da c'houzanv a unan gantan ? »

— Va Zad, petra 'fell d'eoc'h lavaret ?

— Sur eo, Hor Zalver a c'hoanta kalz kaout eneoù brokus a venn gouzañv gantañ hag evitan. Ha plijout a rafe d'it beza unan eus an eneoù-se ?

— An traou-se a zo evit an eneoù santel... Siouaz ! me a zo dister !

— Met Jezuz a roio d'it nerz evit-se ; morse n'ez po digantañ eur boan pe eur glac'har hag a ve dreist da c'halloud.

— Ha neuze petra dlean ober evitañ ?

— Gallout a rafes en em ginnig evel eun osti a unan gant kalon Jezuz. Goulenn a ran diganez prederia start en deziou-mañ araok gouel ar Galon-Zakr, war boaniou skrijus Hor Zalver e Jetsemani ; war sakrifis ar Groaz, war ar garantez divent a ra d'ezañ en em ginnig bemdez evel Osti, evit holl bec'hejou ar bed.

C'hoaz e lavaras, hag ez eas diwar va zro er beure-se.

Gant birvidigez e sevenis ar pezh a c'houlennas-heñ diganin, hep gouzout c'hoaz perak. Eiz dervez diwezatoch, avat, er gador-govez e teuas da ziskredi warnañ pa c'houlennas ouzin start en em ginnig a-nevez da galon Jezuz evel Osti a zigoll, ha goulenn digantañ nerz kalon da c'houzañv kalz evitañ.

En deiz-se, e teuas d'in eul lizer, digant Alvaro, eur paotr yaouank a zoare en doa gounezet va c'halon abaoe va yaouankiz.

Rei a reas d'in da c'houzout e teufe abarz nemeur er gêr m'edon enni o chom gant va familh ; en heve-

lep amzer e c'houlenne diganin ha bez e c'hallfe beza eun dra bennak o virout ouzimp da zimezi an eil gant egile.

Ar goulenn-se a gavis sebezus kenañ Daoust ha n'oa ket skoulmet hor c'halonou gant ar garantez a oa etrezo ? Daoust hag hor c'herent ne vennigent ket, o-unan, hor c'harantez, evel diaraok ?

II

« Kakouzez oun »

Va enkreuz en nozvez-se a viras ouzin da gousket. Iskis kenañ e kaven va c'herent em c'henver. Tanidigez va diwrec'h a wasae, ha va bizied a grope, a grize muioc'h mui ; va mamm a glaske an tu da chom hep komz ouzin kalon-ouzh-kalon. Eun arbadaevet va gomzis ganti eus eur familh tud-lor nevez tremenet, o vont da « Agua de Dios » ez eas e kuz da ouela heunan. Biskoaz kemend-all !

Em nozveziou digousk e welen pep tra : Ar skeudou melkonius-se war dremm va zad, an divizou kuzet-se gant an Aotrou Person, al lizer-se digant ar medisin kenta, digant an hini en devoa va gwelet eun nebeut miziou araok, komzou ar beleg : « Jezuz en deus ezomm tud da c'houzañv gantañ. », ha lizer va den yaouank. Kement-se holl a lavare d'in edon war hent eur gwall-zarvoud.

Da c'houlou deiz e c'houlennis sklerijenn digant va c'honfesour gant kalz a nec'hamant. Lavarout a ris d'ezañ va disfizians, goulenn a ris displegaduriou digoummoupl ha frealzidigez.

Heñ, tad va ene, a zirollas da ouela ; gwelout a raen en devoa aoun o komz ouzin. Erfin e lavaras d'in :

— « Bez prest, va merc'h, da zougenn ar groaz pounnet a ro d'it Hor Zalver. Bez leun a nerz-kalon, va

merc'h : Kalon Jezuz en deus az tibabet da zougenn eur penn eus e groaz..

— Kompren a ran, va zad, kakouez oun, n'eo ket 'ta? »

Hag e tirollis da ouela forz, hag an daelou a zalc'he va mouez e toull va gouzoug.

Va frealzi eun tammig, a voe evitañ eur gwall abadenn.

— « Kerz, a lavaras d'in erfin, kerz e-harz an aoter ; ped, ma roio Jezuz nerz d'it, hag en em ginnig d'ezañ a-bez ; dalc'h koun eus ankeniou Hor Zalver e liorz Jetsemani, hag, en desped da stourm ar c'hig, lavar d'ezañ eo taer ar spered. »

O ! an euriou ma chomis da bedi c'houek eno ! Va Doue ! ra zantin hed va buhez, ar pez a zantis neuze ! Nag ez oc'h mat, Aotrou Doue ! Ugent vloaz tostik a zo abaoe, ha goulskoude, hirio c'hoaz, pa zonzan, etirrollan da ouela dourek betek glepia ar paperennou-mañ.

Petra hoc'h eus lavaret d'in va jezuz, er bedenn-se, am dalc'has diou pe deir eurvez evel er-maez eus ar bed, hep merzout mare ar gomunion ?

Petra hoc'h eus lavaret d'in va Jezuz ? N'oun ket goest d'hen displega. Gouzout a ran penaos, goude eun di-waskadenn-boan hir-hir, ma stourmis dizamant ouz ar rann-galon a rae d'in an disparti, o welout tristidigez va flanedenn, glac'har va c'herent, an tiegezh a vennen sevel o vont da get, buhez da zont teñval va breudeur bihan, ha zoken enor ar bed peurgollet, a sonje d'in, e-kreiz va reuz, pa voen warnes beza gouledet e-kreiz an tonnou dirollet, c'houi, Jezuz dous meurbed a zo dihunet o lavarout d'ar mor : « Tav ! » ha d'an avel : « Peoc'h ! ». Deuet eo va ene neuze da veza laouen ; selaou a reas ho komz a beoc'h hag a c'houzanvidigez, ho komz a nerz hag a drec'h, ho komz a binijenn hag a santez, ho komz a c'hloar hag a zigoll peurbadus. Rak, ha brasoc'h digoll a zo, ha kaeroc'h gloar a zo eget an himi a ra d'eomp beza heñvel ouzoc'h, a ra d'eomp gouzañv evidoc'h, en em ginnig ganeoc'h evel Osti evit silvidigez an eneoù, evit silvidigez va breudeur bihan ?

III

« Kuita da Vamm, da Vreudeur ha da di. »

Eur an disparti a dostae.

Nerz-kalon a vankas d'am daou vreur bras da lavarout d'in kenavo evit ar bed-mañ. Mont a rejont en derc'hent da guzat o foan en eur verouri pell. Ar pemp bihana ne raent nemet leñva, dreist-holl an eil, va Laouik vihan, an dudiusa em c'henver, an hini am oa savet va unan gant tenevedigez eur vamm.. Va Doue ! perak avat kounaat eñvoriou ken glac'harus ? Va Jezuz, daoust ha c'hoant ho pefe da addigeri va gouliou en eur o lakaat a-nevez a-wel d'am daoulagad ?

Va c'halonig paour ! penaos az peus gallet herzel ouz stokadennou ken gwas dirollet a eneb d'it ?

Va mamm, koseet a dregont vloaz en eur ober tregont dervez, a oa distronket he dremm ha morlivet ; pep tra, betek an distera, a oa aozet ganti evit ar veaj. Met, pa voen warnes pignat war varc'h, va mammig paour a santas mor he glac'har o tic'hanna, hag ouz va starda etre he diwrec'h evel ma vije kollet ganti he fenn e sache warnoun davit he c'hambri en eur c'harmi :

« Va merc'h-me ne vo ket lamet diganin ! Va merc'h-me ne vo ket lamet diganin ! »

En em ziframma a ris eus a-dre he diwrec'h karantezus, devet gant an derzienn, distronket, truezus kenañ, abafet, ha buan-buan e kuitais an ti, ar gêriadenn, va zad ouz va heul ; ha ni d'ober hent d'ar pevar-lamm-ruz.

Dek munud goude, hon devoe kollet ar gwel eus hon ti karet.

« Va merc'h, mervel a ran ! » eme va zad, pa choinjomp a-zav da denna hon alan.

— Tad, emezoun, Doue hor skoazello. Heñ a fell d'ezan : War-raok ! Kalon, Tad !

— Siouaz ! mar gallfen, da vihana, chom ganez e « Agua de Dios »... Nann, n'hellan ket, rak gwelout a rez : pemp mabig da zevel, da vamm klanvidik, hon danvez oc'h horjella...

— Tad, dre garantez evit Doue, ankounac'hait bre-mañ pep tra ; arabat d'eoc'h en em jala. Doue ne raio biken diouer d'eomp ha kement-se a zo a-walc'h. »

Tevl a rejomp pell amzer. Avelig an draonienn, fresk ha frondus a zeuas neuze da zistana va chodou ha da zigeri va bruched gwasket gant ar boan. Pedit a c'hellis. Jezuz a santen tostig d'in. Epad va c'homunion a galon eo e plijas gantañ va frealzi. Entañ ' rae va c'halon ouz pok e Galon Zakr. Em c'hreiz e seblanten klevout ar c'homzou-mañ : « Osti ganin » O Kalonad ! na pegen kuñv ez out pa ro Jezuz da c'houzout emañ aze !...

Va zad, ouz va c'hredi beuzet en eur mor a anken, a reas d'e varc'h mont war-raok, hag o tont skoaz-haskoaz ganin e lavaras d'in en eur guzat e strafuilh :

« Diouall, arabat d'it en em goll en da sonjou du ; tañvomp laouen freskadurez ar beurevez-mañ ken kaer, ha sellomp gant dudi ouz an draonienn goant-mañ.

- Trugarez ! Ma ouijec'h pegen sioul eo va ene ! Dour-red gwerc'h ar ster, c'houez vat ar bleun er gwez oranvez, liou glas-gwer an torgennou-se, a zigas d'in eun eurusted dudi. Ar pezh a zo gwelloc'h c'hoaz, pedit a ran ; ar bedenn gant he aezennou neñvel, he frondou doucel, he bannou divent a sklerijenn, a ra ac'hanomp tud nevez.

— Ma biskoaz ! Daoust hag e vefes barze ?

— Tad, euriou a zo, a ra d'an holl beza barzed. Er mareou-se e vezan dibradet gant ar varzoniez. Nag ez eo dreistdenel ar varzoniez a ra d'in karout ar boan !

A-benn bremañ, va glac'h ar eo va zenzor.

Teurvezit, mar plij, e rafen ar pezh emañ o sonjal.

— Ar pezh a gari, va merc'h, petra eo ?

— Desket em eus gant eur prezeger, penaos, Noemi, hini ar Bibl, an hini ma tougan he hano, a lavare e-kreiz he rann-galon : « N'am galvit ket Noemi, da lavarout eo « Koantenn », va anvit kentoc'h « Mara », ar pezh a dalvez kement ha « C'houero », rak an Holl-C'halloudeg en deus va feurleuniet a c'houeroni. » Ac'hanta. Tad, ne fell ket d'in beza anvet ken Noema, met Dolores..

— Mat, va merc'h, va Dolores. Ra dalvezo d'it poaniou da harlu da c'hounit eurusted hep par ar Baradoz. »

IV

War hent al lordi

Setu ni e Girardot. Teir eur vale c'hoaz hag emañomp el lordi, penn hor beaj.

Hogen, evel ma 'z oa tomm spontus an amzer, ha ni skuiz-divi, e chomjomp da dremen an noz en eun otel e kêr.

Va Doue benniget, pebez nozvez !

Ez oamp en em dennet en hor c'hambr hep gallout beza debret netra. Goude beza lavaret ar Rozera, va zad a gouskas mik, Me, en eur c'horn all eus ar gambrig a glaske kousket, en aner avat.

Eur familh eus Bogota, o vont warzu kreiztez Tolima a oa er gambr dosta ha a dorras d'in va fenn betek hanternoz gant o jolori. Goulskoude, ar pezh a reas d'in ar muia poan, ar pezh a gasas da vat ar c'houset diouzin, eo ar pezh a leverjont diwar-benn « Agua de Dios » — « Poulzet gant ar c'hoant gouzout, eme an hini a seblante beza ar vamm a familh, omp tremenet dre al lordi. Met pebez tra euzus, emezi, gwelout ar c'horfou krignet brein-se oc'h en em ruza dre ar ruiou. »

N'helljont ket gouzanv nag ar gwel nag ar c'houez flierius anezo, hag o devoa galoupet d'an daou-lamm-ruz betek Girardot, hep kredi chom eur pennad da e-hana.

Eur c'hoaradenn skritus a voe ar respont d'ar c'homzou divalo-se.

Me a stagas da ouela, drouk ennoun, feuket ha glac'haret en hevelep amzer.

Digarezi a ris an diouer a garantez-se, hag e pedis Doue evit d'ezañ da chom hep kastiza kement a fae hag a zispriiz e-kenver an dud reuzeudik, an heug-se a ziskouez kaout tud ar bed evit izili klañv Hor Zalver.

Dont a reas d'in ar soñj-mañ : « Va Doue, ha gwirion eo, pe ne deo, kement o deus lavaret ? »

Va Doue hag ez eo er c'horn-bro flaerius ha mel konius-se, ma weler ennañ korfou hanter vrein oc'h en em ruza, eo e tlean beva? Hag evit atao? Ha va zad a gimiado diouzin?

Allaz ! ar soñj eus va mamm dener, eus Alvaro, eus va breudeur, eus va holl gwalleuriou a zeuas d'an eur-se da regi va empenn kement ha ma 'z oa rannet va c'halon.

Diw eur a sonas ; a-benn neuze ne selaoen mui nemet va difronkadennou hanter-vouget.

Bac'het oun gant an dommder, brevet gant ar sempladurez ha digalonekaet gant ar c'holl-kousket. Aet awalc'h e vijen da aveli va fenn er porz ; n'hellen ket avat sortial va unan ha penaos em bije kredet dihuna va zad?

Hag e kendalc'his da ouela sioulik ha va unan gant va Doue betek ma tihunas va zad da bemp eur diouz ar mintin.

Mennout a ris komunia araok mont kuit. N'hellis hen ober nemet eur wech edoug va beaj. Klask a rejomp an iliz ; edo an oferenn o teraoui pa errujomp enni ; an eurvad am boe da reseo Frealzer va ene.

Dizelei a ris d'ezañ holl boaniou kriz an nozvez-se, hag a nevez va daelou a redas war e Galon.

Dont a reas d'in santimañchou heñvel mik ouz re an deiz ma voe lavaret d'in ez oan kakouez ; an hevelep luskadennou a boan goude, an hevelep dousder peoc'hus, abalamour m'edo ennoun ar Pried-Doue, a sioulae birvidigez va santimañchou hag a greñvae va gwanded.

Adarre e klevis em c'halon ar gomz-mañ : « Jezuz en deus ezomm tud a c'houzanvo gantan. »

Warlerc'h ar gomunion oun savet, gwan kenañ, kalonekaet gant eun nerz-kalon dreistdenel.

Wardro dek eur veure eo e weljomp tiez kenta « Agua de Dios » Me a voe neuze fromet kenañ ; va zad a veas em raok evit kuzat e zaelou.

Edomp digouezet e kêr an dud lor : pebez tristidigez ! Nag ez oa disheñvel diouz ar gêr a vremen bras, laouen, koadet kaer. Hogen, na p'am bije kavet eur baradoz, penaos ne ve ket spontus va stad en eur gêr ker glac'harus?

Gant va zad, aet e vijen da chom er skrijusa gouelec'h ; met p'edon va unan, holl gaerderiou ar bed.

holl garantez an dud, ar re sevena, ar re zekesta, n'oant Hirio ne ran van ouz netra : Jezuz hepken a zo evidoun nemet rann-galon mantrus.

tost d'am c'halon ha ne garfen ket mont kuit eus al lordi gant aoun da veza el lec'h all, pelloc'h dioutan. « Agua de Dios » n'eo mui eur prizon evidoun ; bez ez eo kentoc'h va falez, va Eden, va Baradoz, o veza m'e-mañ rouantelez ar Boan... O va Doue, pa 'z eo ken c'houek gouzañv evidoc'h, petra 'vo neuze pa danvimp ganeoc'h dudi ar Baradoz?

Ha ma lavaran d'eoc'h bennoz, hirio, da veza va digaset el lec'h-mañ ken skrijus evidoun neuze, pebez levenez evidoun ha pebez meuleudi a ganin d'eoc'h-c'houi pa welin o c'houlaoui, digor dirazoun, splannder ha klod c'hortozan keit all a zo ! Krennit, berrait, o va Aotrou peurbadus an Neñv ! O ra zeuio dillo-dillo ar mare-se ha va Mad, an hir-c'hortoz-mañ, ha digasit d'in ar maro « hep gouzout d'in, gant aoun, dre va c'hoant mer-vel, na vefe adroet d'in ar vuhez. »

V

Maro an Tad

Kendalc'homp avat gant hon danevell.

Eur familh am digemeras hag en em gargas d'ober war va zro. Bez ez oa eun tiegez kozik awalc'h pemp merc'h ennan ha daou baotrig : holl ez oant lor, nemet an tad hag unan eus ar merched.

Va zad a guzas ouzin deiz an disparti. D'ar pevare dervez o tistrei eus ar gomunion e kavis goulo kambri va zad, ha war an daol eul lizer berr leun-barr a c'houervoni ; setu hen amañ penn-da-benn :

« Merc'h va c'halon, nerz a vank d'in da lavarout d'it kenavo. Mont a ran kuit va c'halon rannet, diframmet diouzit hepken gant an dever am eus da gemer soursi eus da Vamm ha da vreudiver bilhan. Frealzet oun gant ar gredenn start e c'houzañvi, a galon vat. An

itron vat-mañ a vo evidout eun eil mamm hag he mer-
c'hed c'hoarezed nevez.

« Va merc'h, buhez va ene, distrei a rin da fin ar
bloaz, hag e kasin d'it da Laouik bihan, hag er bloaz
a zeu, mar gellomp, da vamm a zeuio ivez. Mont a ran
kuit : pardon d'in, n'hellan ket ken.

« Kenavo ! Ra vo Doue ganez, ra skuilho warnout
e vennoz evel ma roan d'it va hini.

« Da dad karantezus. »

PEDRO.

Kaout a reas d'in edo ar bed holl o tizac'ha warnoun
e holl reuziou.

Va-unan, va-unan penn ! Petra ' oa evidoun bremañ
holl vignoned ar bed gant o aked ?

Va-unan, ha va-unan da viken !

Goude beza skuilhët eur mor a zaelou e lavariz d'in !
Nann, n'emaoun ket va-unan ; Doue a zo ganin. Ne ve-
zin ket amañ da viken ken nebeut, rak an amzer a dre-
men hag ar vuhez-mañ n'eo ket eur vuhez eo.

Evelato koummoul du a save adarre hag a-nevez e
voe krogadou start etre ar spered krenvaet gant ar feiz
hag ar paour kêz natur-den-mañ.

Meur a stourmad a vije c'hoaz abarz kaout an trec'h.

E gwirionez, nebeutoc'h eget miz goude, e teuas a-
mañ eun tad salezian, unan eus an tadou-se, dioualle-
rien hegarat ar beorien reuzeudik ; ha goude beza kom-
zet da holl dud an ti eus traou skouerius e lavaraz d'in :
« Ha gouzout a rit, eo eun tammig klañv ho tad e
« Cartago » ?

Souezet e oan e vije bet roet ar c'helou-se d'eun
all e-lech d'in-me, hag o soñjal ennoun, ez oa eno eun
dra c'hrevns, e liviris :

« Ne ouien netra, va Zad. Daoust ha n'hellas ket ti-
zout ar gêr ?

— Nann, e « Cartago » e renkas chom, gortoz a
reomp keleier sklêroc'h. »

Krena ' ris, ne gredis ket avat goulenn muioc'h. En
deiz warlerc'h ez is da azpedi hon Tad da lavarout d'in
ar wirionez penn-da-benn. O welout e nec'hamant va
spont a greskas ; azpedi a ris a-nevez hag er fin e la-
varaz d'in ez oa beuzet va zad er ster « Cauca » eun
nebeut euriou a-raok erruout er gêr.

Ma lenn unan bennak al linennou-mañ, n'en deus ne-
met en em lakaat em lec'h, o soñjal en deus, pe en
deus bet eun tad...

Me hag a soñje em mamm hag em breudeur bihan
pa zistroje va zad, o kredi e lavarje d'ezo penaos e oa
tremenet hor beaj, penaos e oan lojet ha va youl da
c'houzañv a galon vat.. E-lec'h kement-se petra ' we-
lis ? nemet an ti karet leun a gañv ; hekleo o goulvan
o tont d'en em veska gant va c'hlemmou.

Perak, aotrou Doue, n'hoc'h eus ket va c'haset ga-
neoc'h me ivez ? evel m'en eus goulennet ken lies all,
da lec'h an diskuiz peurbadus, da lec'h al levenez dreist
lavar ?

A ! C'houi a venn kaout tud da c'houzanv ganeoc'h,
hag ar baour kêz pec'herez-mañ a zo unan anezo, ha
ret e vo d'ezhi kerzout pell amzer war hent ar C'halvar ?

VI

Ha maro ar Vamm

Ouspenn daou vloaz oun chomet hep skriva eur ger,
dalc'het ma 'z oan gant eun derzienn vras, stag ouz va
c'hleñved ; ac'houdevez niver va gouliou a yeas war
gresk.

Meur a-wech eo bet darbet d'in dilezel an danevell-
mañ. Da betra e talvezo ? Hogen, ma ne dalvez da zen
ebet, d'in eo eul labour talvoudek pa vennigan Doue,
n'jou. En eur lenn an dra-mañ, va anaoudegez vat a zi-
huno pa gouezo anken warnoun. Kredi a ran kanmeuli
va Zad eus an Neñv, en eur zigas koun d'ezan eus e va-
doberiou, rak sur-mat va holl drubuilhou n'int nemet
madoberiou kouezet eus e zourn.

Hirio, va c'horf a-bez a zo krignet, roget ; va dremm
a zo spontus da welout — (va mamm, kredi a ran, n'am
anavezfe ket) — ; va sempladurez a zo ken bras ma
c'hellan, a-vec'h alies, mont eus va zi betek an iliz. A
drugare Doue avat, ken bras eo va c'harantez evit ar

boan ma n'hellan ket gouzañv eun dervez pa ne gavan ket ennañ eur boan nevez bennak da ziwaska.

Dleourez oun a gement-se, da vab Don Bosco, en deus kreñvaet va bihander gant e aliou mat ha fur hag e spered dreist natur.

Ar c'heleier a zeue d'in diwar benn yec'hed va mamm gêz a greske bemdez va enkreuz. Roet e voe d'in ivez da c'houzout edo danvez va familh o vont da goll ; digant Alvaro, va den yaouank, ger ebet. Anzav a renkan, ha kement-mañ a zo souezus kenan, e kreden c'hoaz neuze, e c'helljen para ha dimezi gantan pe marteze ne teuje da chom ganin, da unani e blanedenn gant va hini... O an esperañs eo ar pezh a ya da ziweza da goll... a drugare Doue, rak hepdi, den na c'hellfe mirout ouz e vav-gig d'ober peñse.

Eun dervez erfin e teuas d'in eul lizer digant va breur hena, eus ar gêr m'oañ ganet el lec'h m'edo va zud o chom a-nevez. Setu amañ al lizer-se en e bez :

« Va c'hoar muia karet, n'hellan ket tevel pelloc'h. Abaoe meur a viz eo e tlefen beza komzet sklêr d'it ; kriz oun bet evidout hag evidomp, Goulenn bremañ digant Doue nerz-kalon, ha selaou da vreur :

« Hor mamm a zo dilezet gant ar vedisined, hag hep dale ez aio d'ar Baradoz. Ar pezh a chbme eus hor peadra a zo peurgollet, ha setu ni war an noaz. Hon breur paour, da Laouik vihan a zo aet da sod ; ken kollet eo gantañ e benn ma vo ret d'eomp e lakaat en eur c'hlañvdi ; mamm avat ne oar c'hoaz netra diwar-benn-se. N'hon eus morse kredet lavarout d'it ar wirionez diwar-benn Alvaro ; selaou va c'hoar baour : kerkent ha ma klevas ar gwalleur spontus kouezet warnout ez eo en em roet da eva, ha bremañ emañ kouezet ken doun el lagenn, ma 'z eo eur vez evit e dud hag eur gwall-skouer evit kêr a-bez. P'eo gwir ez out mat, hag e tostaes alies ouz an daol-santel, ped evit an holl ha dreist-holl evidoun, evit ma teuo Doue da greñvaat va feiz a ya war zisteraat.

Da vreur karantezus : M... »

Eur sizun bennak goude, mestrez an ti, goude beza poaniet gant karantez d'am lakaat er stad da reseo ar c'helou poaniet, a lavaras d'in ez oa maro va mamm

hag ez edo va breur bihan en eur c'hlañvdi diskianted e Medellin.

leanez eus Urz ar Garantez — (Doue en devo he digollet er Baradoz) — Karantezusoc'h eget biskoaz ha tener kenan em c'heñver e reas d'in mont ganti betek ar chapel ; eno en eur ziskouez d'in skeudenn ar Wer-c'hez Vari, e lavaras : « Setu aze, sell ouz da Vamm eus an neñv. Bez e vo mamm d'it e gwirionez. En em daol etre he diwrec'h hag en em ro a-nevez d'ezi ha d'he Mab Doue. »

Penaos gallout displega ar pezh a dremenas ennoun neuze? Evit mat eo ec'h en em drois ouzoc'h en dromañ o va Doue, da vihana mar d'oun en em droet ouzoc'h eur wech bennak e gwirionez.

Koueza a ris etre diwrec'h va Mamm dinamm hep gellout lavarout ger nemet : « Mamm ! Mamm ! » hag en eur zistaga ar gerjou-se eo e santis ennoun c'houeka ha brasa dudi am eus bet biskoaz tañvet em buhez. Santout a ris edon kaset gant va Mamm eus an Neñv dirak he Mab hag e lavare d'ezañ :

« Setu amañ da Osti, Osti da Garantez mennout a ra en em ouestla d'it a-bez ha da viken, n'eo ket-ta va merc'h ?

— Ya, emezoun, a greiz va c'halon : d'eoec'h e vezin va Jezuz, hag evidoc'h ec'h ankounac'hain an holl grouadurien ; evidoun amañ ar bed a zo evel ne vije bed ebet. »

Ken entanet, ken hirvidik edo va c'harantez ma ne santis kemend-all nemet eur wech pe ziu abaoe. Ne lavaran ket em bije bet diskulhadurieu eus an Neñv. Kement-se holl, marteze, n'eo nemet touellerez hepken aberz va faltazi entanet pe ijinadur va c'halon dener. Touellerez eürus ha santel avat ! Eürusat luskadennou ! Ar c'hras a leunie va ene, hag e santen va c'halon unanet gant hini Jezuz ; e zrein a c'hloaze va c'halon ; e c'houliau a oa eun dudi evidoun, ha froud c'houero va c'halon a zeue da veza eur ster leun barr a zousder hag a beoc'h.

Abaoe neuze va daelou a ruih war va chodou sioulik ; donjer ebet, n'eo deuet a-benn da strafuilha va buhez sioul hag unanet gant Doue. Bemdez eo aet war gresk va c'harantez ha va anaoudegez vat evit va Fried-Doue en deus va dibabet da veza Osti.

A dra-zur e c'houzanvan hag e ouelan ; met en ha-

velep amzer va eurusted a zo ken bras da c'hallout unani va youl gant hini Doue ; lavarout « ya » pa lavar « ya » ha lavarout « nann » par lavar « nann » a ro d'in eun dudi dreist d'am glac'har.

Lavarout a c'hellan, a drugare Doue, eo dousder va zrubiilhou, mel va c'houervoni, karantez dispar va euriou a gañv ha va c'hroaziou frealzidigez eus an Nefiv.

VII

Va Jezuz setu aman da Osti

Eun dervez o veza bet e anteramant eur vignonez, ha goude beza prederiet kalz war ar maro, e teuas d'in eur menoz iskis : ar c'hoant da gaout bepred em c'hichen an arched ma vo astennet ennañ va c'horf paour goude ar vuhez-mañ.

D'an abardaez eta, o pedi start eur geneilez da zont ganin d'ober eur gefridi, ez is en eun ti-kalvez.

« Ha bez' ho peus archedou da werza ? »

— Ha ! unan bennak maro a zo ? eme ar micherour mat, en eur zellout ouzin gant e zaoulagad lor trist kenañ.

— Nann, n'eus ket, met an hini ma c'houlennan eun arched eviti a varvo sur.

— Ha piou ?

— An hini a gomz ouzoc'h.

— ...

— An dra-se a gavit souezus, aotrou ?

— Nann, met an diseblant a ziskouezit. Neuze eta e fell d'eoc'h kaout eun arched ? N'eus hini graet e bet.

— Ho pet ar vadelez neuze d'ober unan diouzin, unan groz, du, du kenañ, ha lakit war e c'holo al lize-rennou-mañ e gwenn : D. N. V.

— Perak e lakit N ? a c'houlennas ouzin dre guz va c'heneilez.

— Penaos, n'ouzout ket eo *Dolores Noema* va hano ?

Eun dervez bennak goude, an arrebeuri-se a gaere va faour kêz kambr. Meur a wech em eus kousket em arched ; ha sur-mat, o sellout outañ hag o pokat d'ezañ eo e tañvan frealzidigez em foaniou.

Va foaniou ! ma tlefen 'o skriva holl, ret e ve d'in displega va buhez dervez-ha-dervez, eur-hag-eur.

Rak diwar ar mare-se dreist-holl, m'am eus en em ouestlet a-bez d'am Jezuz, e c'hellan lavarout evel Noemi : « Va hanvit Mara, rak an Holl-C'halloudeg en deus va leuniet a c'houervoni. » Benniget ra vo an Hini en deus va dibabet da veza d'ezañ, hag a gemer plijadur o kinnig d'E Osti rozennou E c'houliou ha drein E gurunenn.

Eur boan all, ha n'eo ket ar vihana, a zirollas war-noun adarre. Kuitaat a rankis an ti m'edon ennañ abaoe pevarzek vloaz hag an dra-se en abeg d'an teodou fall. Va buhez er familh-se a zeuas da veza eur verzerenti evidoun.

Eun deiz (gwener kenta 'r miz) abalamour m'oa doaniet unan eus ar merc'hed, ha me rentet penn-kaoz, evel just, ar vamm a lavaras d'in ez oan deut da veza labous du an ti...

« Mat, neuze, Itron, emeve, hep mar, gant plijadur, am gwelfec'h o vont kuit ! »

— Pell' zo, emezi drouk enni, e c'hortozan kement-se, ha souezet oun ho piye ken nebeut a spered da veza chomet keit all hep her c'hompren. »

Doue va c'halon, gouzout a rit pegen gloazet, pegen gloazet, pegen feuket oun bet gant ar gomz-se !

C'houi hepken a c'hellfe lavarout, pegen gloazet, pegenement a wad a ruilhaz war va feultrin, ha pegen buan e teuas neuze em spered ar soñj eus va zikaret eus karantez va c'herent ha teneredigez va breudeur vihan.

Koueza 'ris eta d'an daoulin, hag o c'houlenn pardon eus ar boan-se, graet d'ezo ganin hep gouzout d'in, hag eus ar re-all am bije gellet beza graet abaoe m'edon o veva ganto, e pedis start ar vamm hag he merc'hed da zerc'hel koun ac'hanoun en o fedennou.

A-benn an noz edon er c'hoz tamm lochenn-mañ el lec'h ma vevan abaoe e kompagnunez eur vaouez koz, eur baourez klañvoc'h egedoun, dilavar, hag a dremen

en he gwele ar pep brasa eus he amzer.

Evidoun-me, pinvidik e-kreiz va faourennez, laouen e-kreiz va zrubiou, lenn a vuhez en eur c'horf gouliet-euzus, a wel gant va daoulagad ar c'hoz korf primañ, am dalc'h evel en eur prizon, o teuzi goustadig. Santout a ran va chadennoù o terri hag eo tostik deiz ar frankiz. Va c'hantik a zigas buhez ennoun en dro, hag en eur zellout dre varrennoù va frizon eo e tiskui-zan.

Va c'hantik diwanet diwar va c'harantez evit ar Groaz, dibourvez a veritou, pinvidikaet diwar trivliadoun doun va ene.

A ! va frizon !... Meur a zervez a zo e vir ouzin da dostaat ouz an daol santel dinerzet evel ma 'z oun gant terzienn an dud lor ; ha neuze, dre rastell houarn va frenestr, e welan gwerenn livet an iliz a zo dirak an aoter ; va spered a nij, hag a glask repu e gouli kostez va Zalver. Eno ne ankounac'haan ket va foaniou met o benigna 'ran kentoc'h, ha da heul, va goulec'h ha va harlu. Penaos kredi emañ va-unan, p'emañ Jezuz ganin ? Penaos en harlu, p'eo gwir, den n'en deus lamet diganin va bro beurbadus ?

Va daoulagad klañv a zeu buan da skuiza o para war ar werenn-se tost d'an aoter ; lavarout a c'hellan eta oun dall. Evelato, va c'hoantou, hep ehan, a nij d'al lec'h m'emañ Jezuz o sonjal ennoun hep paouez hag o kinnig d'e Osti gant rozennou e c'houlou spenn e gurunnenn.

Ar bevañs reta a ra alies diouer d'in. Alies e choman war yun betek merenn ; eun deiz zoken ez oa teir eur pa zebris eun tamm bennak, ankounac'haet gant va maouez koz a oa aet d'ar c'hlañvdi.

Hogen, petra eo naon ar c'horf, pa vez leuniet an ene gant frealzidigeziou an Aotrou Doue, pe da vihana gant an daelou a skuilher gant keuz pe abalamour da Basion Hor Zalver.

Deuit buan Aotrou Doue

3 A VIZ HERE.— Meur a viz a zo, n'em eus ket skrivet ; a-vech ma c'hell va dourn ren va fluenn. Hag em

eus kement a draou da skriva ! Va Ael-mat, skriv em c'halon trugareziou va Fried Doue em c'heñver, abalamour d'in, krouadurez didalvez d'e drugarekaat hep ehan.

Petra 'zo tremenet ennoun, va Doue, em c'hleñved diweza ? Ha gouest eo eun den, o va Doue da gaout kement-se a vez ? Beza tamallet e gaou, setu petra 'vanke d'Hoc'h Osti. Trugarez ! C'houi hag a vo va Barner, hag a varn va holl oberiou, c'houi a oar n'em eus ket graet ha n'am eus ket gallet kaout ar soñj zoken eus ar pezh a damaller d'in. Test oc'h a gement-se, ha se a zo a-walc'h evidoun.

17 A VIZ HERE.— Hirio, gouel ar plac'h eürs Mcharit-Mari, em eus gallet komunia, ha va Zalver muia karet en deus va leuniet a vadoberiou bras-kenañ. Komprenet em eus ouspenn eo bet plijet kalz-kalz da Jezuz, va naonegez spontus ar sizuniou tremenet hag an tamall-e-gaou a voe penn abeg d'am zertienn. Meuleudi d'ezañ.

19 A VIZ HERE.— Digouezet oun bet gant an dimezelled, va mignonezed koz, karantezus gwechall evel c'hoarezed ; ; o saludet am eus, met n'o deus ket respontet d'in zoken. Trugarez va Jezuz : trugarez ! ra o santout va dispri, va ene a o bet beuzet en eur mor a zudi. C'houi hepken va Zalver eo va Feadra. Gouzout a raen e teu dalc'hmat ho kalon Zakr war zifenn an ene heskinet. O komz eus enebourien politikel, eur barz brudet a skriva :

« Va dismegansi a ront, rakse oun mignon d'eoc'h ».
Kinnig a ran d'eoc'h, Salver Jezuz, evit an dimezelled-se, va goll gomunioniou an ugent dervez da zont gant kement poan a zeuio d'o heul.

2 A VIZ DU.— Hirio oun en em ruzet gant poan betek ar vered ; chomet oun enni diou pe deir eurvez da bedi koulz lavarout hep paouez. Pegen laouen e vijen bet o chom eno evit atao. Disroet oun ac'hano melkoniet, hogen o kredi start e vijen astennet da vat e-mesk ar re a gousk eno, a-benn gouel an Anaoun a zeu. Pebez levenez.

14 A VIZ DU.— N'hellan ket mirout ouz va daelou da redek. O ! burzudou ar garantez ! Bet oun gant va maouez koz o welout eur c'hoziad war e dremen-van, dilezet koulz lavarout, er maez ker, e-unan. Ne

gredan ket e welfe an noz a zeu. Hag en deus kontet d'in, e kuzulig, eur burzud a garantez.

Eun Tad Salezian, a zo deuet nao miz diouz reñk, bembdez, d'e goz tamm lochenn da louzaoui e c'houlou, da ober e wele, da netaat e doull-ti. An Tad-se, eme ar c'hoziad, en deus graet war va zro, al labouriou donjerus, evel eur sklav, gant karantez ha pasianted eur zant. Meur a wech, an Tad en deus difennet outañ diskulia da zen ebet e oberiou karantezus; araok mont avat d'ar bed all ez eus deuet c'hoant d'ezañ d'o lavarout da unan bennak. Hag evidoun-me, kredi a ran e c'hellan skriva amañ, ar pezh en deus diskleriet d'in ar c'hoziad, evit brasa gloar Doue ha Breuriez Don Bosco.

Mar tigouez gant ar skridou-mañ koueza dindan daoulagad all estreget va re, ra gredo va lennerien, en deus c'hoaz Sant Per Klaver, tud vat da vale war e roudou. Ra ouezo ar bed, piou eo an Tadou salezianed-se, a zo, hervez, am eus k levet, kasaet gant hiniennou ha tamallet ganto e gaou— pa lavaront int sunerien ar bobl — O ! ma weljent o spered a binijenn, o zeneredigez e-keñver ar gakoazed, ne lavarfont ket kemend-all sur a-walc'h.

23 A VIZ KERZU.— Eiz dervez a zo n'hellan mui fiñval. Mont a ran da skriva evit ar wech diweza trivliadou va ene :N'em eus mui a zaouarn nak a zaoulagad, Moarvat ne din mui eus an ti-mañ nemet evit mont d'ar vered !

Paouez da skriva? Ya, eur binijenn vihan eo hag a chom ganin da ginnig. Na pegement e karen skriva l... Ra chomo va fluenn a-zav eta; ra laosko va c'halon da gomz siouluk ! kendalc'h a rin eus va gwele da selout ouz prenestr tosta Ho ti, o va Jezuz !

Ra davo va fluenn. Komz a rin hep paouez gant an Hini a zoñj ennoun dalc'hmat, aze en iliz hag a ginnig d'e Osti gant roz e c'houlou, drein spern e gurunenn. Deuit buan, Salver Jezuz !

*Savet diwar skrid an Tad Ange GAUMAIZE
gant V. SEITE*

FAZI. — *Al linenn a zo e traon ar bajenn 120 a zo bet la-
ket dre fazi; n'ema ket da veza lennet eta.*

Klenved ar e henou hag an dent
L. LAPIQUONNE SUCCESSEUR DE
L. JEZEQUEL

Tenner dent
Loreet gand skol-vedesinerez Paris

A denn an dent hep poan hag a laka dent nevez, war acour
ha war gaoutchouk, hervez ar skouerioù diweza
Gwarantisa a ra e labour.

RESIO A RA

Bep Lun, e LESNEVEN, Hôtel Le Roux, ha bep Sadorn, e
BRASPARTS hag er FAOU. — Digemeret a ra an dud en e di,
e Brest, 4, passage Saint-Martin, eus a 9 eur da greisteiz, hag
eus a 2 eur da 6 eur. — Téléphone : 0-16.

Yec'hed ar Vugale
ar « SIROP FERET »

a-eneb an Daoken

Graet gant louzaouennigou hag a gaver er mor, ar sirop-man a
ro nerz hag a yac'ha ar gwad. Ouspenn m'en deus eur vlaz eus
ar re wella, louzou all ebet ne ro kement a nerz d'ar vugale hag
hen.

« Ramplasi a c'hell ervat an emulsionou, an eol-moru, ar sirop
Portal, ar sirop Raifort iodé, hag all... » Ar vertuz en deus da
yac'haat ar gwad, ouspenn ar vertuz da zigas an nerz d'an izili,
a zo penn-abeg ma n'her roer morse en aner d'ar vugale taget gant
an doken, an trousklennou laez, ar werbl, an doureier fall, droug-ar-
roue, hag ar zempladurez a deu warlerc'h ar ruzell hag an dreo, ...

En vente dans toutes les pharmacies

Dépôt principal : GRANDE PHARMACIE DU PROGRÈS,
2, rue de Paris (au-dessus de l'Octroi) BREST.

ENVORIOU EUR GAKOUZEEZ

Meur a hini eus ar re o deus lennet
ENVORIOU EUR GAKOUZEEZ

a gaver er *Feiz ha Breiz*-man o deus o c'havet ker brao
m'o deus hor pedet da ober eul leorig ganto hag a vo
skeudennet gant XAVIER DE LANGLAIS.

EUR SKOED E VEZO AR PEZ

HA 25 LUR AN 12

O goulenn adalek vremen ouz an A. H. CAOUISSIN,
MOULEREZ KREISKER, 46, rue Cadiou, Saint-Pol-de-
Léon, Finistère, (C.C. : R. Caouissin : 29-239-Rennes).

Ar gwella marc'hadour unedou a zo e

MONTROULEZ

JUNEDOU a bep seurd evit an holl

Eun dibab eus an traou gwella evit ar-re vouzar

Photos - Appareils - Plaques - Pellicules

— de toutes marques —

TI POITIEL --- Ti a fizians

Place Thiers & Place des Viarmes — MONTROULEZ —

Ti koz L'OLIEROU

L I OSTIS ET JORDES, Successeurs

18, 27, rue Louis Pasteur, 18, 27 — BREST

... Pa ho pezo eun dra bennak da brena, dalc'hit sonj eo en
HON TI eo e kavoc'h ato ar muia da zibab hag an dessinou
nevesa e mouchoerou ha tavancherou brodet.

SEIZ MEZER, HA DANVEZ A BEP SEURT

Dioc'h ar galite an ti-man a werz gwelloc'h-marc'had eget neus
forz pehini all.

Eun eskompt a UGENT REAL DRE GANT a vez roet e mar-
c'hadourez, ha DEK DRE GANT d'ar familhou niverus diwar
diskouez o c'hartenn.

Ar Merour H. CAOUISSIN Moulerez Kreisker, Kastel-Paol, Bro-Leon, Breiz